

Komentar in karta: 1/62 SLA V057 'stegno'

Vlado Nartnik

1. Gradivo

Za pomen 'noga nad kolenom', knj. *stêgno* (é), prevladujeta leksema *stegno* in *bedro*, ki variirata v številu ali spolu: *stegno* ali *stegna*, *bedro* ali *bedra*. Nekajkrat so zastopani tudi leksemi *skok*, *noga* z besedno zvezo *noga nad kolenom* ter *koleno* z izpeljanko *nadkoleno* in opisi *gori nad kolenom*, *nad koleni*, *od kolena gori*, *vrhka kolena*. Ob besedni zvezi *debeli list* so zapisane še druge enkratnice in besedne zveze.

2. Morfološka analiza

stegn- < **stegn-o* 'stegno'

ta zgornje stegno < **t- s̥-gor-ɸn̥-e-j-e stegn-o* ← **ta/*t̥/*t̥/*t̥* 'ta' + **s̥-gor-ɸn̥-b* 'zgornji' + **stegn-o*

bedr- < **bedr-o* 'bedro, bedrna kost'

noga < **nog-a* 'noga'

noga nad kolenom < **nog-a nad̥ kol̥n̥-om̥* ← **nog-a* 'noga' + **nad̥* 'nad' + **kol̥n̥-o* 'koleno'

koleno < **kol̥n̥-o* 'koleno'

nadkoleno < **nad̥-kol̥n̥-o* ← **nad̥* 'nad' + **kol̥n̥-o* 'koleno'

pleče < **pleč-ε* 'pleče'

skok < **skok-ɔ* 'skok'

pišček < **pišč-ɔk-ɔ* ← **pisk-a-ti* 'piskati'

litka < **lyt-ɔk-a* 'meča'

debeli list < **debel-ɔ-j-ɔ lyst-ɔ* ← *debel-ɔ* 'debel' + **lyst-ɔ* 'meča'

to tolsto meso < **to t̥lst-o-j-e m̥s-o* ← **t̥* 'ta' + **t̥lst-ɔ* 'debel, tolst' + **m̥s-o* 'meso'

ta dolga kost < **t- d̥lg-a-j-a kost-ɔ* ← **ta/*t̥/*t̥/*t̥* 'ta' + **d̥lg-ɔ* 'dolg' + **kost-ɔ* 'kost'

kost od noge < **kost-ɔ ot̥ nog-ε* ← **kost-ɔ* 'kost' + **ot̥* 'od' + **nog-a* 'noga'

bodelj < *(*bodǎl*)-ɔ/*(*bodél*)-ɔ ← srvnem. *Wadel*, kar je manjšalnica od srvnem. *wade*, 'meča', v slovenska narečja prevzeto po spirantizaciji stvnem. *ɥ* in bav. nem. prehodu **a* > *o*

kulata < *(*kulat*)-a ← it. *culatta* 'zadnji, spodnji del'

šenkelj < *(*šenkǎl*)-ɔ/*(*šenkél*)-ɔ ← nem. *Schenkel* 'stegno, bedro'

oberšenkelj < *(*obəršenkǎl*)-ɔ/*(*obəršenkél*)-ɔ ← nem. *Oberschenkel* 'stegno, bedro'

bradelj, nejasno, morda v zvezi s sln. *bradelj* 'čeljust, obradnik' < **bord-ǃl-b* ← **bord-a* 'brada'

femore < *(*femore*)-∅ ← it. *femore* 'bedrna kost, stegnenica'

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *bradelj* in *šenkelj* v T023, *nadkoleno* v T049, *femore* v T082, *kulata* v T121, *bodelj* v T169, *pleče* v T297, *koleno* v T344 in *litka* v T388 in besedna zveza *to tolsto meso* v T059.

Kot enkratni besedni zvezi s *kost* sta kartirana leksema *kost od noge* v T063 in *ta dolga kost* v T280.

Kot opisi so kartirani odgovori *od kolena gori* v T058, *gori nad kolenom* v T081, *v debelem* v T089, *nad kolenom* v T290, *nad koleni* v T336 in *vrhka kolena* v T362.

Kot tretji in nadaljnji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *oberšenkelj* v T049, *pišček* v T339 in *stegno* v T362 ter besedna zveza *ta zgornje stegno* v T023.

4. Uporabljena dodatna literatura

Duden 7; Smole 2006; Toporov 1961

5. Primerjaj

SLA: V056 'noga' (1/149), V058 'koleno'(1/63); OLA: 1561, 1562 'bedro'; ALE: 173; SDLA-SI: /; ALI: 224; ASLEF: 1316; HJA: 345 'bedro'